

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu: Gospodarka odpadami

Rok akademicki: 2015/2016   Kod: DIS-1-604-s   Punkty ECTS: 6

Wydział: Geodezji Górniczej i Inżynierii Środowiska

Kierunek: Inżynieria Środowiska   Specjalność: -

Poziom studiów: Studia I stopnia   Forma i tryb studiów: -

Język wykładowy: Polski   Profil kształcenia: Ogólnoakademicki (A)   Semestr: 6

Strona www:

Osoba odpowiedzialna: dr inż. Mikołajczak Jerzy (miki@agh.edu.pl)

Osoby prowadzące: dr inż. Oleniacz Robert (oleniacz@agh.edu.pl)
dr inż. Grzesik Katarzyna (grzesikk@agh.edu.pl)
dr inż. Jakubiak Mateusz (jakubiak@agh.edu.pl)
dr inż. Mikołajczak Jerzy (miki@agh.edu.pl)
dr inż. Świdwa-Urbańska Joanna (jurb@agh.edu.pl)

Opis efektów kształcenia dla modułu zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Powiązania z EKK	Sposób weryfikacji efektów kształcenia (forma zaliczeń)
Wiedza			
M_W001	zna główne rodzaje i zasady klasyfikacji odpadów, miejsca ich wytwarzania oraz podstawowe zasady gospodarowania odpadami	IS1A_W21	Aktywność na zajęciach, Egzamin, Wykonanie projektu
M_W002	ma szczegółową wiedzę w zakresie głównych przepisów prawnych dotyczących gospodarki odpadami oraz wiedzę ogólną w zakresie zasad transpozycji prawodawstwa unijnego do prawodawstwa krajowego	IS1A_W27	Egzamin
M_W003	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę z zakresu metod, technik i urządzeń wykorzystywanych do magazynowania i transportu odpadów stałych, ciekłych i gazowych, w tym odpadów niebezpiecznych	IS1A_W21	Egzamin

M_W004	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę z zakresu fizycznych, chemicznych, fizyko-chemicznych, termicznych i biologicznych metod przekształcania odpadów oraz stosowanych do tego celu urządzeń i instalacji	IS1A_W21	Egzamin
M_W005	zna technologie i skutki składowania odpadów komunalnych, zna i rozumie zasady projektowania i monitorowania składowisk odpadów komunalnych	IS1A_W21, IS1A_W23	Egzamin, Projekt, Wykonanie projektu
M_W006	zna zasady bezpieczeństwa i zagrożenia pracy w laboratorium, zna karty charakterystyki substancji oraz zasady postępowania w razie wypadku	IS1A_W03	Aktywność na zajęciach
M_W007	zna etapy procesu badawczego, metodykę pobierania próbek, techniki przygotowawcze do badań analitycznych, procedury podstawowych oznaczeń analitycznych odpadów, w tym badania wymywalności	IS1A_W03, IS1A_W17	Aktywność na zajęciach, Kolokwium, Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
Umiejętności			
M_U001	potrafi pozyskiwać informacje z literatury i norm, w tym nt. metodyki badań odpadów i znaczenia oznaczanych parametrów, potrafi dokonywać ich interpretacji	IS1A_U01	Sprawozdanie
M_U002	potrafi pracować indywidualnie i w zespole; umie oszacować czas potrzebny na opracowanie sprawozdania	IS1A_U02	Aktywność na zajęciach, Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
M_U003	potrafi przygotować dobrze udokumentowane bibliograficznie sprawozdanie z ćwiczeń	IS1A_U03	Sprawozdanie
M_U004	ma umiejętność samokształcenia się, m.in. w celu podnoszenia kompetencji zawodowych	IS1A_U06	Sprawozdanie
M_U005	potrafi zaplanować i zorganizować badania laboratoryjne odpadów, prawidłowo pobrać próbkę odpadów do badań, dobrać metodykę badania dostosowaną do specyfiki odpadów, przygotować odpady do badań, wykonać podstawowe oznaczenia kompostu i innych odpadów	IS1A_U12, IS1A_U16	Aktywność na zajęciach, Kolokwium, Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
M_U006	potrafi zidentyfikować obowiązki przedsiębiorcy w zakresie gospodarowania odpadami i prognozować ilość wytwarzanych odpadów komunalnych	IS1A_U24	Egzamin, Wykonanie projektu
M_U007	potrafi wykonać - zgodnie z zadaną specyfikacją - projekt składowiska odpadów komunalnych oraz określić sposób jego monitorowania	IS1A_U24	Projekt, Projekt inżynierski
M_U008	potrafi dokonać identyfikacji i sformułować specyfikację niezbędną do wykonania instalacji do kompostowania odpadów organicznych	IS1A_U24	Projekt, Projekt inżynierski
Kompetencje społeczne			

M_K001	ma świadomość zakresu swojej aktualnej wiedzy w zakresie technik laboratoryjnych i badań odpadów oraz rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	IS1A_K01	Aktywność na zajęciach, Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
M_K002	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	IS1A_K03	Aktywność na zajęciach, Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
M_K003	potrafi określić priorytetowe cele wykonywanego zadania i sposoby jego realizacji	IS1A_K04	Aktywność na zajęciach, Sprawozdanie, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych
M_K004	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	IS2A_K06	Aktywność na zajęciach, Wykonanie ćwiczeń laboratoryjnych, Udział w dyskusji

Matryca efektów kształcenia w odniesieniu do form zajęć

Kod EKM	Student, który zaliczył moduł zajęć wie/umie/potrafi	Forma zajęć										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Inne	E-learning
Wiedza												
M_W001	zna główne rodzaje i zasady klasyfikacji odpadów, miejsca ich wytwarzania oraz podstawowe zasady gospodarowania odpadami	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
M_W002	ma szczegółową wiedzę w zakresie głównych przepisów prawnych dotyczących gospodarki odpadami oraz wiedzę ogólną w zakresie zasad transpozycji prawodawstwa unijnego do prawodawstwa krajowego	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W003	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę z zakresu metod, technik i urządzeń wykorzystywanych do magazynowania i transportu odpadów stałych, ciekłych i gazowych, w tym odpadów niebezpiecznych	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W004	ma uporządkowaną, podbudowaną teoretycznie wiedzę z zakresu fizycznych, chemicznych, fizykochemicznych, termicznych i biologicznych metod przekształcania odpadów oraz stosowanych do tego celu urządzeń i instalacji	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_W005	zna technologie i skutki składowania odpadów komunalnych, zna i rozumie zasady projektowania i monitorowania składowisk odpadów komunalnych	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
M_W006	zna zasady bezpieczeństwa i zagrożenia pracy w laboratorium, zna karty charakterystyki substancji oraz zasady postępowania w razie wypadku	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_W007	zna etapy procesu badawczego, metodykę pobierania próbek, techniki przygotowawcze do badań analitycznych, procedury podstawowych oznaczeń analitycznych odpadów, w tym badania wymywalności	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności												
M_U001	potrafi pozyskiwać informacje z literatury i norm, w tym nt. metodyki badań odpadów i znaczenia oznaczanych parametrów, potrafi dokonywać ich interpretacji	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	potrafi pracować indywidualnie i w zespole; umie oszacować czas potrzebny na opracowanie sprawozdania	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U003	potrafi przygotować dobrze udokumentowane bibliograficznie sprawozdanie z ćwiczeń	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U004	ma umiejętność samokształcenia się, m.in. w celu podnoszenia kompetencji zawodowych	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U005	potrafi zaplanować i zorganizować badania laboratoryjne odpadów, prawidłowo pobrać próbę odpadów do badań, dobrać metodykę badania dostosowaną do specyfiki odpadów, przygotować odpady do badań, wykonać podstawowe oznaczenia kompostu i innych odpadów	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U006	potrafi zidentyfikować obowiązki przedsiębiorcy w zakresie gospodarowania odpadami i prognozować ilość wytwarzanych odpadów komunalnych	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-

M_U007	potrafi wykonać - zgodnie z zadaną specyfikacją - projekt składowiska odpadów komunalnych oraz określić sposób jego monitorowania	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
M_U008	potrafi dokonać identyfikacji i sformułować specyfikację niezbędną do wykonania instalacji do kompostowania odpadów organicznych	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne												
M_K001	ma świadomość zakresu swojej aktualnej wiedzy w zakresie technik laboratoryjnych i badań odpadów oraz rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K002	potrafi współdziałać i pracować w grupie, przyjmując w niej różne role	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K003	potrafi określić priorytetowe cele wykonywanego zadania i sposoby jego realizacji	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
M_K004	potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-

Treść modułu zajęć (program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

Aspekty prawne gospodarki odpadami w Unii Europejskiej – konstrukcja systemu prawnego, definicje. Wymagania nowej Dyrektywy odpadowej. Międzynarodowy obrót odpadami. Polskie prawodawstwo w zakresie odpadów – zapisy ustawy o odpadach i ustaw uzupełniających, klasyfikacja odpadów. Wymagania i okresy przejściowe w zakresie dostosowania gospodarki odpadami do standardów unijnych – zadania do realizacji. Uwarunkowania ekonomiczne w Polsce i krajach UE – finansowanie przedsięwzięć w obszarze odpady ze środków Unii. Rodzaje, źródła, ilości i charakterystyka wytwarzanych odpadów przemysłowych (odpady przemysłu: wydobywczego, energetycznego, hutniczego, maszynowego, chemicznego) i komunalnych w Polsce – analiza zmian. Zasady odzysku i recyklingu. Nowy system gospodarowania odpadami komunalnymi. Magazynowanie, transport i przeładunek odpadów stałych, ciekłych i gazowych. Przekształcanie odpadów metodami fizycznymi – mieszanie, zagęszczanie, aglomeracja, rozdrabnianie, sortowanie, separacja faz bez przemian fazowych i z wykorzystaniem przemian fazowych, metody oparte na wymianie masy, separacja molekularna. Sanitacja i zestalanie odpadów. Chemiczne i fizykochemiczne metody odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Termiczne przekształcanie odpadów – piroliza, zgazowanie, spalanie bezpośrednie, procesy termocykliczne, procesy plazmowe, reaktoliza, utlenianie na mokro i w wodzie nadkrytycznej. Gospodarka odpadami wtórnymi z procesów termicznego przekształcania odpadów. Współspalanie odpadów. Wytwarzanie i wykorzystanie paliw z odpadów. Uwarunkowania prawne prowadzenia instalacji spalania i współspalania odpadów. Odpady komunalne: technologie i skutki składowania, odcieki –

powstawanie, uciążliwość i metody ich usuwania, odgazowanie składowisk – fazy powstawania biogazu, zagrożenie dla środowiska, metody odgazowania i zagospodarowania biogazu. Wymagania stawiane składowiskom przez przepisy UE. Europejskie modele gospodarki odpadami komunalnymi. Kompostowanie odpadów (tlenowe) – określenie wymagań dla kompostowania i innych metod biologicznego przetwarzania odpadów, metody kompostowania, jakość kompostu i jego wykorzystanie. Zasady kompostowania beztlenowego i praktyczne jego zastosowanie. Inne metody zagospodarowania odpadów komunalnych. Osady wodne i ściekowe: charakterystyka i sposoby zagospodarowania. Odpady niebezpieczne (w tym radioaktywne): ocena ryzyka, odzysk i unieszkodliwianie. Zasady postępowania z odpadami opakowaniowymi, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz pojazdami wycofanymi z eksploatacji. Wytwarzanie i zagospodarowanie wybranych odpadów przemysłowych, w tym z przemysłu wydobywczego. Modele gospodarki odpadami wdrażane w kraju. Lokalne i regionalne programy kompleksowego gospodarowania surowcami pierwotnymi i wtórnymi. Technologie małoodpadowe i bezodpadowe.

Ćwiczenia laboratoryjne

Ćwiczenia organizacyjne i BHP

Omówienie warunków zaliczenia ćwiczeń laboratoryjnych. Zasady bezpieczeństwa pracy w laboratorium i w terenie, zagrożenia, środki ochrony, postępowanie w razie wypadku, karty charakterystyki substancji.

Metody badawcze odpadów

Cele badań odpadów. Proces badawczy odpadów. Metodyka pobierania prób. Przygotowanie prób odpadów do badań. Techniki analityczne badań odpadów.

Pobór próby

Pobieranie reprezentatywnej próby odpadów – zajęcia w terenie.

Oznaczanie wilgotności, przygotowanie do badania wymywalności.

Oznaczanie wilgotności próby odpadów, przygotowanie do badania wilgotności.

Parametry eluatu

Oznaczanie parametrów eluatu – testy wymywalności.

Jakość kompostu

Oznaczanie parametrów decydujących o jakości (klasach kompostu).

Związki humusowe

Oznaczanie zawartości związków humusowych w kompoście.

Kolokwium zaliczeniowe

Ćwiczenia projektowe

Obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami

Projektowanie i monitorowanie składowiska odpadów komunalnych

Projektowanie instalacji do kompostowania odpadów organicznych

Sposób obliczania oceny końcowej

Ocenę końcową (OK) modułu oblicza się według wzoru:

$$OK = 0,6 \cdot E + 0,2 \cdot L + 0,2 \cdot P$$

gdzie

E – ocena uzyskana z egzaminu

L – ocena uzyskana z laboratoriów

P – ocena uzyskana z ćwiczeń projektowych

W przypadku uzyskania oceny pozytywnej z ćwiczeń laboratoryjnych lub projektowych dopiero w terminie poprawkowym, jako ocenę L lub P przyjmowana jest ocena ostateczna (z terminu poprawkowego).

W przypadku uzyskania pozytywnej oceny z egzaminu dopiero w drugim terminie ($E_1 = 2,0$; E_2 – pozytywna), ocena $E = 0,25 \cdot 2,0 + 0,75 \cdot E_2$.

W przypadku uzyskania pozytywnej oceny z egzaminu dopiero w trzecim terminie ($E_1 = 2,0$; $E_2 = 2,0$; E_3 – pozytywna), ocena $E = 0,4 \cdot 2,0 + 0,6 \cdot E_3$.

W przypadku zaliczenia ćwiczeń laboratoryjnych i projektowych oraz uzyskania pozytywnej oceny z egzaminu, ocena końcowa wynosi co najmniej 3,0.

W przypadku braku pozytywnej oceny z ćwiczeń laboratoryjnych lub projektowych lub z egzaminu wystawiana jest ocena końcowa: nie zal.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Wymaganie wstępne:

Znajomość chemii (w tym chemicznej analizy instrumentalnej), biologii i ekologii, fizyki, mechaniki płynów, mechaniki budowli, hydrologii i podstaw prawa ochrony środowiska.

Wymagania dodatkowe:

Warunkiem uzyskania oceny pozytywnej z ćwiczeń laboratoryjnych jest ocena pozytywna z kolokwium zaliczeniowego oraz zaliczenie na ocenę pozytywną (w tym po poprawkach) wszystkich wykonywanych sprawozdań, a także co najmniej 70% obecności na zajęciach (minimum 5 zajęć). Dopuszcza się, co najwyżej, jedną nieobecność nieusprawiedliwioną na zajęciach laboratoryjnych.

Warunkiem niezbędnym do zaliczenia ćwiczeń projektowych jest:

- wykonanie i zaliczenie wszystkich wymaganych projektów (w tym projektu składowiska odpadów komunalnych i instalacji do kompostowania odpadów organicznych);
- obecność na co najmniej 70% zajęć,
- co najwyżej 1 nieobecność nieusprawiedliwiona.

Do uzyskania oceny pozytywnej z egzaminu wymagane jest zaliczenie na co najmniej 50% możliwych punktów każdego z dwóch poniższych działów:

Część 1 – ogólne podstawy prawne i teoretyczne z zakresu gospodarki odpadami, ze szczególnym zwróceniem uwagi na składowanie i kompostowanie odpadów komunalnych,

Część 2 – magazynowanie i transport odpadów oraz przetwarzanie odpadów metodami fizycznymi, chemicznymi i termicznymi.

Ostateczna ocena z egzaminu = średnia z ocen z części 1 (waga 0,6) i części 2 (waga 0,4).

Zalecana literatura i pomoce naukowe

Literatura podstawowa:

1. Aktualne przepisy prawne z zakresu gospodarki odpadami.
2. Baran S., Łabętowicz J., Krzywy E. (red.): Przyrodnicze wykorzystanie odpadów. Podstawy teoretyczne i praktyczne. Powszechne Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa 2011.
3. Bień J.B., Wystalska K.: Przekształcanie osadów ściekowych w procesach termicznych. Wyd. „Seidel-Przywecki” Sp. z o.o., Warszawa 2009.
4. Bilitewski B., Härdtle G., Marek K.: Podręcznik gospodarki odpadami – teoria i praktyka. Wyd. „Seidel-Przywecki” Sp. z o.o., Warszawa 2006.
5. Bodzek M., Bohdziewicz J., Konieczny K.: Techniki membranowe w ochronie środowiska. Wyd. Polit. Śląskiej, Gliwice 1997.
6. D’Obyrn K., Szalińska E.: Odpady komunalne – zbiórka, recykling, unieszkodliwianie. Wyd. Polit. Krak., Kraków 2005.
7. Girczys J.: Procesy utylizacji odpadów stałych. Wyd. Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa 2004.
8. Jędrzak A.: Biologiczne przetwarzanie odpadów. Wys. PWN, Warszawa 2007.
9. Kamieński J.: Mieszanie układów wielofazowych. WNT, Warszawa 2004.
10. Koch R., Naworyta A.: Procesy mechaniczne w inżynierii chemicznej. WNT, Warszawa 1998.
11. Kompleksowe zarządzanie gospodarką odpadami. Integrated waste management. PZITS, Poznań 2009.
12. Nadziakiewicz J.: Spalanie stałych substancji odpadowych. Wyd. Gnome, Katowice 2001.
13. Nadziakiewicz J., Waclawiak K., Stelmach S.: Procesy termiczne utylizacji odpadów. Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2012.
14. Odzysk odpadów technologie i możliwości. Wydawnictwo IGSMiE PAN. Kraków 2005.
15. Olaszek J.: Eksploatacja składowiska odpadów. Poradnik decydenta. LEM PROJEKT s.c., Kraków

1999 (i nowsze).

15. Piecuch T.: Zarys metod termicznej utylizacji odpadów. Wyd. Politechniki Koszalińskiej, Koszalin 2006.
16. Recykling tworzyw sztucznych w Europie. Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2006.
17. Rosik-Dulewska Cz.: Podstawy gospodarki odpadami. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012.
18. Skalmowski K. (red.): Poradnik gospodarowania odpadami. Wyd. Verlag Dashöfer Sp. z o.o., Warszawa 1998.
19. Wandrasz J.W., Biegańska J.: Odpady niebezpieczne – podstawy teoretyczne. Wyd. Politechniki Śląskiej, Gliwice 2003.
20. Wandrasz J.W.: Gospodarka odpadami medycznymi. Wyd. PZITS, Oddział Wielkopolski w Poznaniu, Poznań 2000.
21. Wandrasz J.W.: Paliwa formowane. Biopaliwa i paliwa z odpadów w procesach termicznych. Wyd. „Seidel-Przywecki” Sp. z o.o., Warszawa 2006.
22. Warych J.: Aparatura chemiczna i procesowa. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, Warszawa 1998.
23. Zarządzanie gospodarką odpadami. Techniczno-organizacyjno-prawne aspekty gospodarki odpadami. PZITS, Poznań 2008.
24. Zarządzanie gospodarką odpadami. Termiczne metody odzysku odpadów komunalnych. PZITS, Poznań 2009.
25. Żygadło M. (red.): Strategia gospodarki odpadami komunalnymi. Wyd. PZITS, O. Wielkopolski w Poznaniu. Poznań 2001.

Literatura uzupełniająca do ćwiczeń:

- Janiak T.: Ćwiczenia laboratoryjne z utylizacji odpadów. Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego Gdańsk 2003.
- Skalmowski K., Wolska K., Pieniak U., Roszczyńska I.: Badania właściwości technologicznych odpadów komunalnych Politechnika Warszawska. Warszawa, 2004
- Fyzyko-chemiczne i biologiczne, referencyjne metody badań odpadów komunalnych osadów ściekowych. Biblioteka monitoringu środowiska Warszawa 2003
- Jędrzak A., Szpadt R.: Określenie metodyki badań składu sitowego, morfologicznego i chemicznego odpadów komunalnych. Opracowanie na zamówienie Ministra Środowiska. Kamieniec Wr., Zielona Góra, luty 2006.
- Metodyki badań odpadów przemysłowych Wojskowy Instytut Chemii i Radiometrii. Warszawa, listopad 1995.
- Wytyczne pobierania próbek odpadów przemysłowych do badań. Biblioteka monitoringu środowiska, Warszawa 1993.
- Normy z zakresu badań odpadów.
- Zasady budowy składowisk odpadów. Instrukcje, Wytyczne, Poradniki 444/2009. ITB, Warszawa 2009.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów (Dz.U. 2013 poz. 523).

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

1. Oleniacz R., Mazur M., Bogacki M.: Spalanie odpadów poszpitalnych i farmaceutycznych w piecu obrotowym. Materiały z III Międzynarodowej Konferencji “Spalanie odpadów – technologie i problemy”. Szczyrk 30.09-2.10.1997, s. 229-240.
2. Oleniacz R., Mazur M., Bogacki M.: Emisja zanieczyszczeń podczas składowania i termicznej utylizacji osadów ściekowych z przemysłu koksochemicznego. Materiały z III Międzynarodowej Konferencji “Spalanie odpadów – technologie i problemy”. Szczyrk 30.09-2.10.1997, s. 299-308.
3. Oleniacz R., Mazur M., Bogacki M.: Emisja zanieczyszczeń ze spalania odpadów niebezpiecznych w piecu obrotowym. Ekoinżynieria, 1998, nr 1 (26), 16-24.
4. Oleniacz R.: Piece cementowe – konkurencja dla spalarni odpadów. Aura, 1998, nr 2, 13-15.
5. Oleniacz R.: Spalanie odpadów w procesie skojarzonym z produkcją klinkieru cementowego – problem emisji zanieczyszczeń. Inżynieria Środowiska, 1998, tom 3, 107-132.
6. Grzesik-Filus K.: Składowiska odpadów komunalnych w Polsce południowo-wschodniej – wybrane przykłady. Konferencja nt. „Odpady przemysłowe i komunalne powstawanie oraz możliwości ich zagospodarowania”. NOT AGH Kraków, 15-16 kwiecień 1999.
7. Grzesik-Filus K.: Odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych trafiających na wysypiska w Polsce południowo-wschodniej. IIIrd Waste Forum „Techniczne i społeczne aspekty gospodarki odpadami”. PZITS Oddział w Poznaniu, Poznań, 9-12 maj 1999.
8. Chwastek J., Kultys H., Mikołajczak J.: Techniczne podstawy składowania odpadów komunalnych na Składowisku Barycz w Krakowie. W: Konferencja naukowo-techniczna "Odpady przemysłowe i

komunalne: powstawanie oraz możliwości ich zagospodarowania. Kraków, 15-16 kwiecień 1999, AGH w Krakowie, s. 63-70.

9. Oleniacz R.: Zastosowanie procesów pirolizy i zgazowania do termicznej utylizacji odpadów. *Ochrona Powietrza i Problemy Odpadów*, 1999, vol. 33, nr 3, 101-105.

10. Oleniacz R.: Pirolityczne metody utylizacji odpadów niebezpiecznych – przykładowe rozwiązania i emisja zanieczyszczeń. *Inżynieria Środowiska*, 1999, tom 4, z. 2, 257-281.

11. Grzesik-Filus K., Kuczyńska I.: Gospodarka odpadami komunalnymi w gminie Słomniki – stan obecny i propozycja zmian. *Inżynieria Środowiska*, 2000, t. 5, z. 2.

12. Grzesik-Filus K.: Klasyfikacja odpadów niebezpiecznych typu komunalnego, ich struktura i właściwości z uwzględnieniem życia i zdrowia ludzkiego oraz środowiska przyrodniczego. *Ogólnopolska Konferencja Szkoleniowa Unieszkodliwiania i utylizacja komunalnych odpadów niebezpiecznych*. ABRYS, Wiśła, kwiecień 2000.

13. Grzesik-Filus K., Korbut R., Kuczyńska I.: Odpady niebezpieczne w odpadach komunalnych w gminie rolniczej na przykładzie gminy Słomniki. *Inżynieria Środowiska*, 2000, t. 5, z. 1.

14. Oleniacz R., Mazur M., Bogacki M.: Spopielenie odpadów medycznych w systemie Purotherm-Pyrolise – zmienność składu spalin i emisji zanieczyszczeń w cyklu załadowczym. *Materiały z V Sympozjum POL-EMIS'2000 "Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery"*. Szklarska Poręba, czerwiec 2000. Wyd. PZITS nr 778, 2000, str. 93-104.

15. Mazur M., Oleniacz R., Bogacki M., Słupek S.: Pesticide Waste Incineration in the Wet Process Cement Kiln. *Proceedings of the 28th International Symposium on Combustion*. University of Edinburgh, Scotland, July 30 – August 4, 2000. Abstracts of work-in-progress (poster presentations). The Combustion Institute, Pittsburgh 2000, p. 335.

16. Oleniacz R.: Oczyszczanie gazów odlotowych ze spalania odpadów niebezpiecznych. *Inżynieria Środowiska*, 2000, tom 5, z. 2, 363-382.

17. Grzesik-Filus K.: Odpady niebezpieczne pochodzenia komunalnego na terenach wiejskich województwa małopolskiego – ilość i struktura. *Konferencja naukowo-techniczna pt. „Gospodarka odpadami komunalnymi”*. Politechnika Koszalińska, Środkowopomorska Rada Naczelnej Organizacji Technicznej. Kołobrzeg, 14-17 maj 2001.

18. Oleniacz R.: Dobór systemu oczyszczania gazów odlotowych ze spalania odpadów niebezpiecznych. *Inżynieria Środowiska*, 2001, tom 6, z. 1, 85-94.

19. Grzesik-Filus K., Mikołajczak J.: Regulacje prawne w zakresie gospodarki odpadami. *Inżynieria Środowiska*, 2001, t. 6, z. 1.

20. Grzesik-Filus K.: Rozwiązania europejskie w gospodarce odpadami niebezpiecznymi pochodzenia komunalnego. *Inżynieria Środowiska*, 2001, t. 6, z. 2.

21. Mazur M., Oleniacz R., Bogacki M., Słupek S.: Odpady pestycydowe jako paliwo zastępcze w piecach obrotowych do wypalania klinkieru cementowego. W: *Paliwa z odpadów*, Tom III (red. J.W. Wandrasz i J. Nadziakiewicz). *Materiały z III Międzynarodowej Konferencji Paliwa z odpadów 2001*, Wiśła 17-19 października 2001. Wyd. HELION sp. z o.o., Gliwice 2001, s. 41-52.

22. Grzesik-Filus K.: Koncepcja gospodarki odpadami niebezpiecznymi pochodzenia komunalnego w Małopolsce. *Międzynarodowe Forum Gospodarki Odpadami „Techniczno-Ekonomiczno-Organizacyjne Aspekty Gospodarki Odpadami”*. Poznań – Gniezno, 18-21 maja 2003.

23. Grzesik-Filus K., Mikołajczak J.: Ocena dostosowania funkcjonowania składowisk odpadów w Małopolsce do nowych regulacji prawnych. *Międzynarodowe Forum Gospodarki Odpadami „Techniczno-Ekonomiczno-Organizacyjne Aspekty Gospodarki Odpadami”* Poznań – Gniezno, 18-21 maja 2003.

24. Grzesik-Filus K., Mikołajczak J.: Zadania administracji samorządowej w procesie dostosowywania składowisk odpadów do wymogów Unii Europejskiej. *Ogólnopolska konferencja z cyklu Instrumenty Zarządzania Ochroną Środowiska – Problematyka ocen środowiskowych w przededniu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej*. WGGiŚ AGH, Kraków, 16-18 października 2003.

25. Oleniacz R.: Termiczne przekształcanie odpadów medycznych w instalacji fluidalnej firmy Seghers – emisja zanieczyszczeń gazowych i możliwości jej ograniczenia. *Inżynieria Środowiska*, 2003, tom 8, z. 1, 55-71.

26. Grzesik-Filus K., Mikołajczak J., Kozakiewicz R.: Ocena przeglądów ekologicznych składowisk odpadów w wybranych powiatach województwa małopolskiego. *Inżynieria Środowiska*, 2003, t. 8, z. 1, 111-119.

27. Kozakiewicz R., Mikołajczak J.: Założenia metodologiczne szacowania ryzyka ekologicznego na terenach zdegradowanych przez składowiska odpadów. *Inżynieria Środowiska*, 2003, t. 8, z. 2, 149-159.

28. Oleniacz R.: Spalanie odpadów chloroorganicznych z produkcji chlorku winylu jako źródło emisji zanieczyszczeń powietrza. *Inżynieria Środowiska*, 2003, tom 8, z. 2, 187-206.

29. Mikołajczak J., Uberman R.: Odkrywkowe wyrobiska górnicze miejscem unieszkodliwiania odpadów. W: *V konferencja naukowo-techniczna nt. "Ochrona środowiska na terenach górniczych"*. Szczyrk, 2-4 czerwca 2004 r. ZG SiITG, Katowice, 2004, s. 313-329.

30. Mikołajczak J., Uberman R.: Unieszkodliwianie odpadów przemysłowych w odkrywkowych wyrobiskach górniczych. *Górnictwo Odkrywkowe*, 2004, R. 46, nr 7-8, 76-79.

31. Grzesik-Filus K.: Planowanie gospodarki komunalnymi odpadami niebezpiecznymi w Małopolsce. *Inżynieria Środowiska*, 2004, t. 9, z. 1, 71-81.
32. Oleniacz R.: Metoda oceny trudności oczyszczania i toksyczności spalin powstających podczas spalania odpadów. *Ochrona Powietrza i Problemy Odpadów*, 2004, vol. 38, nr 6, 203-209.
33. Grzesik K.: Uwarunkowania prawne recyklingu baterii. *Przegląd Komunalny. Recycling*, 2005, nr 1, s. 22-24.
34. Grzesik K.: Gospodarka odpadami garbarskimi i kuśnierskimi w Nowym Targu. VI Międzynarodowe Forum Gospodarki Odpadami „Efektywność gospodarowania odpadami”, Poznań – Licheń Stary, maj – czerwiec 2005.
35. Grzesik K., Kozakiewicz R.: Zagadnienia oceny oddziaływania na środowisko w planach gospodarki odpadami dla gmin. II Konferencja z cyklu Instrumenty Zarządzania Ochroną Środowiska nt. „Ocena oddziaływania na środowisko na szczeblu krajowym i regionalnym. ZKiOŚ, WGGiŚ, AGH w Krakowie, 20-22 października 2005, Wyd. AGH, Kraków 2005.
36. Oleniacz R.: Emisja zanieczyszczeń ze spalania odpadów podestylacyjnych z produkcji witaminy C w piecu fluidalnym. *Inżynieria Środowiska*, 2005, tom 10, z. 1, 75-87.
37. Przewoźnik D., Grzesik K.: System gospodarowania olejami odpadowymi na terenie województwa podkarpackiego. *Inżynieria Środowiska*, 2005, t. 10, z. 2, 175-184.
38. Grzesik K.: The waste management plans – tools of sustainable development. *Polish Journal of Environmental Studies*, 2005, Vol. 14, No. 5, 703-706.
39. Oleniacz R.: Ocena oddziaływania na środowisko instalacji spalania odpadów – wybrane problemy. Materiały z II Konferencji z cyklu Instrumenty Zarządzania Ochroną Środowiska nt. „Ocena oddziaływania na środowisko na szczeblu krajowym i regionalnym”, Kraków, 20-22 października 2005 r. ZKiOŚ, WGGiŚ AGH w Krakowie, Wyd. AGH, Kraków 2005, s. 327-335.
40. Mikołajczak J.: The assesment of environmental risk on the areas dedraded by the landfills. *Gospodarka Surowcami Mineralnymi*, 2006, t. 22, z. 4, 67-74.
41. Grzesik K.: Gospodarka odpadami w pozwoleniu zintegrowanym dla huty stali. VII Międzynarodowe Forum Gospodarki Odpadami „Efektywne zarządzanie gospodarką odpadami”, Kalisz – Poznań, 2007.
42. Grzesik K.: Zakres regulacji w dziedzinie gospodarowania odpadami w pozwoleniach zintegrowanych dla branży hutniczej. *Geomatics and Environmental Engineering*, 2007, Vol. 1, No 1, 41-53.
43. Oleniacz R., Rusztowicz L.: Wpływ dużej spalarni odpadów przemysłowych i niebezpiecznych na jakość powietrza. *Geomatics and Environmental Engineering*, 2007, Vol. 1, No. 1, 83-92.
44. Grzesik K.: The realization of the commune waste management plans – a step towards sustainable development. *Polish Journal of Environmental Studies*, 2008, Vol. 17, No. 3A, 225-230.
45. Grzesik K., Mikołajczak J. : The possibility of utilisation the old heaps to locate the new waste facilities, on the example of the Debiensko I coal mine. *Gospodarka Surowcami Mineralnymi*, 2008, t. 24, z. 3/1, 439-452.
46. Oleniacz R., Pilch M.: Ocena wpływu planowanego zakładu termicznego przekształcania odpadów komunalnych na jakość powietrza w Krakowie. *Archiwum Gospodarki Odpadami i Ochrony Środowiska*, 2008, Vol. 9, 19-27.
47. Grzesik K.: Realizacja planów gospodarki odpadami w gminach podmiejskich Krakowa. *Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej. Budownictwo i Inżynieria Środowiska*, 2009, z. 56.
48. Oleniacz R., Tomkowicz A.: Uncontrolled combustion of household wastes and vegetation remains in a rural community – questionnaire results. *Geomatics and Environmental Engineering*, 2009, Vol. 3, No. 2, 71-79.
49. Grzesik K.: Improvements in industrial waste landfilling at the solid waste landfill site in Krakow-Pleszow, Poland, implemented in order to obtain an integrated permit. In: *Environmental Engineering III* (ed. L. Pawłowski, M.R. Dudzińska, A. Pawłowski). Taylor & Francis Group, London 2010, pp. 381-384.
50. Grzesik K.: Modelling the generated municipal waste streams for planning the incineration plant for the Bydgoszcz – Torun Metropolitan Area. *Polish Journal of Environmental Studies. Series of Monographs*, 2010, Vol. 2, 44-56.
51. Oleniacz R.: Impact of a large medical waste incinerator on air quality. *Polish Journal of Environmental Studies, Series of Monographs* (eds. J. Bień, L. Wolny), Vol. 2, 2010, 176-182.
52. Oleniacz R.: Assessment of the impact of using alternative fuels in a cement kiln on the emissions of selected substances into the air. In: *Waste to Energy and Environment* (ed. J.W. Wandrasz, K. Pikoń i Z. Czekańska). Department of Technologies and Installations for Waste Management Silesian University of Technology, 2010, pp. 37-49.
53. Grzesik K., Mikołajczak J.: The extractive waste management from hard coal mines in Poland. Conference Proceedings “The Second International Conference on Hazardous and Industrial Waste Management”. Chania, Crete (Greece), 5-8 October, 2010, 549-551.
54. Oleniacz R., Bacik B.: Problem niekontrolowanego spalania odpadów i pozostałości roślinnych w obszarze wiejskim na wybranym przykładzie. Materiały z VIII Konferencji „Dla miasta i środowiska – Problemy unieszkodliwiania odpadów”. Politechnika Warszawska, WIChiP, Warszawa, 29 listopada 2010,

s. 130-133.

55. Oleniacz R., Rataj L., Wyrostek M.: Produkcja stałego paliwa wtórnego na przykładzie Przedsiębiorstwa Usług Komunalnych „Empol” sp. z o.o. W: Paliwa z odpadów. Technologie tworzenia i wykorzystania paliw z odpadów (red. A.J. Wandrasz). PZITS Oddział Wielkopolski, Poznań 2011, s. 133-142.

56. Kasietczuk M, Oleniacz R.: Energetyczne wykorzystanie stałych paliw wtórnych z odpadów (SRF) na przykładzie instalacji współspalania paliw w Cementowni Chełm. Materiały z X Konferencji „Dla miasta i środowiska – Problemy unieszkodliwiania odpadów”. Politechnika Warszawska, WIChiP, Warszawa, 26 listopada 2012, s. 39-44.

57. Oleniacz R., Kasietczuk M.: Co-incineration of large quantities of alternative fuels in a cement kiln – the problem of air pollutant emissions. *Geomatics and Environmental Engineering*, 2012, Vol. 6, No. 4, 47-59.

58. Jakubiak M., Śliwka M., Gospodarka odpadami komunalnymi w Krakowie jako element zrównoważonego rozwoju miasta. *Logistyka*, 2013, nr 4, 152-159.

59. Rzeszutek M., Oleniacz R.: Zakład Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych w Krakowie – założenia projektowe i stan realizacji budowy. Materiały z XI Konferencji „Dla miasta i środowiska – Problemy unieszkodliwiania odpadów” (dokument elektroniczny). Politechnika Warszawska, WIChiP. Warszawa, 25 listopada 2013, s. 1-6.

60. Jakubiak M., Analysis of implementing sustainable municipal solid waste management : Krakow city case study. *GeoConference on Ecology, economics, education and legislation*. Vol. 2, Ecology and environmental protection. Sofia , STEF92 Technology Ltd., 2014.

61. Oleniacz R., Bacik B., Spisak M.: Niekontrolowane spalanie odpadów i pozostałości roślinnych na terenach wiejskich – przykład inwentaryzacji źródeł emisji i oceny wpływu na jakość powietrza. W: *Inżynieria i ochrona powietrza* (red. J. Kuroпка, A. Musialik-Piotrowska). Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 2014, s. 314-323.

62. Oleniacz R.: Assessment of the impact of municipal waste incineration plants on air quality and the possibilities of its reduction. *Polish Journal of Environmental Studies*, 2014, vol. 23, No. 3A, 95-104.

63. Grzesik K., Kozakiewicz R., Bieda B.: Life cycle assessment for landfilling, incineration and mechanical-biological treatment of residual waste for Krakow city (Poland), *SGEM2014 GeoConference on Energy and clean technologies: International multidisciplinary scientific geoconference*, 17-26, June, 2014, Albena, Bulgaria. Conference proceedings, Vol. 2, Nuclear technologies, recycling, air pollution and climate change, pp. 143-150.

64. Grzesik K., Jakubiak M., Choosing the municipal waste management scenario with the Life Cycle Assessment (LCA) methodology – Wybór scenariusza gospodarki odpadami komunalnymi z zastosowaniem metodyki analizy cyklu życia (LCA). *Logistyka*, 2014, No. 4, 4303-4309.

65. Jakubiak M., Gospodarka odpadami biodegradowalnymi w Krakowie w kontekście wymogów Unii Europejskiej. W: „Dla miasta i środowiska – problemy unieszkodliwiania odpadów”. Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej Politechniki Warszawskiej, Warszawa 2014.

66. Oleniacz R.: Impact of the municipal solid waste incineration plant in Warsaw on air quality. *Geomatics and Environmental Engineering*, 2014, Vol. 8, No. 4, 25-42.

67. Urbańska J., Urbański K.: Selected aspects of reclamation of soda waste landfill sites. *Geomatics and Environmental Engineering*, 2012, Vol. 6, No. 4, 83-90.

68. Oleniacz R.: Wpływ instalacji termicznego przekształcania odpadów komunalnych na jakość powietrza. *Nowa Energia*, 2015, Nr 2-3 (44-45), 49-57.

69. Jakubiak M., Reverse logistics in waste management – from landfilling on streets to sustainable waste management and “zero waste” strategy. *Logistyka*, 2015, nr 4, 8990-8996.

Informacje dodatkowe

Ocena z ćwiczeń laboratoryjnych wystawiana jest na podstawie średniej z dwóch ocen: oceny z kolokwium zaliczeniowego (waga 0,5) i średniej z ocen ze sprawozdań (waga 0,5).

Ocena z ćwiczeń projektowych wystawiana jest na podstawie średniej z ocen uzyskanych z dwóch projektów (projekt składowiska odpadów komunalnych i projekt instalacji do kompostowania odpadów organicznych).

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	42 godz
Udział w ćwiczeniach laboratoryjnych	14 godz
Udział w ćwiczeniach projektowych	14 godz
Przygotowanie do zajęć	4 godz
Przygotowanie sprawozdania, pracy pisemnej, prezentacji, itp.	14 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	54 godz
Dodatkowe godziny kontaktowe z nauczycielem	2 godz
Wykonanie projektu	24 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	170 godz
Punkty ECTS za moduł	6 ECTS